

Szerkesztőség:
Kazinczy-utca 1.
sz. l. em. (Király-
utca sarkán).
Kiadóhivatalt:
Wolf M. könyv- és
papírkereskedés-
ben, Király-utca,
Hattyu-épület.
Megjelenik vasár-
nap kivételével
mindnap este 5
órákor.

PÉCSI ÚJSÁG

(„PÉCS”)
POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:
Helyben:
Egész évre. 10.—
Egy hónap. . . 1.—
Vidékre:
Egész évre. 12.—
Egy hónap. . . 1.20
Egyes szám ára
Pecsett 4 kr., vi-
deken 5 kr.
Egyes számok
kaphatók minden
lapelérőstől.

Pécs, 1894.

Csütörtök, május 10.

III. (1174.) szám.

Tárgyilagosság.

A *Pritz-Hegedüs ügyben* tartott főtárgyalás komoly tanulságot adott két irányban is. Az egyik a sötétre rajzolt morál, mely mindig felszínre kerül akkor, ha fekete kabátos bűnösökről, hivatalnok-banditákról van szó, a másik pedig az a tanulság, melyet mint a tárgyalás vezetésében és menetében nyilvánuló szellemet, igen szívesen konstatálunk.

Az, hogy a tárgyalási elnök az anyag teljes ismeretével bírt s ennek folytán annak elejétől végig ura maradt és azt bizonyítási szempontból kifogástalanul osztotta be, megemléstésre lehet ugyan érdemes, de méltatásra nem, mert elvégre is ez csak kötelessége a tárgyalást vezető elnöknek, mit ha tehetséggel tud teljesíteni, ezzel csak személyes jó tulajdonságát mutatja meg. Mi azonban e helyen egészen el kívánunk tekinteni a személyektől és egyedül csak azt az *elvet* óhajtjuk szemügyre venni, mely az egész tárgyalás vezetésében és menetében érvényre emelkedett.

És ez a szigorú tárgyilagosság *elve*, mely nem engedi, hogy a vádlott már az ítélelhozatal előtt elítéltnék tűnjék föl, hogy a vádlott bíráit ellensége gyanánt szemlélje, hogy az ügyészben hóhérrát, védőjében pedig pusztán csak végvergődéseinek tehetetlen, lenyűgözött gyamolítóját és sokszor csak részvételtjes szemlélőjét látta.

Mióta a magyar büntető eljárásba a felső bíróságok által kijelentett és az alsó bíróságok által tárt karokkal fogadott elvek a vádrendszer, a kriminális processus em legtekéletesebb alakulatát bevitték, mióta ez el is tanuságát adta a magyar annak, hogy a legliberalisabb elveknek testet tud adni esőndben és pusztán a jó iránti fogékonysága által véreltetve akkor, midőn ugyanennek elérése egyes nemzeteknek századokra nyuló történelmi fejlődést, másoknál meg erőszakos forradalmat igényelt: csak egyetlenegy térer kellett még sajnálattal konstatálni a szigorú védelv hiányosságát, de ez a térer éppen a legfontosabb volt, az a hol a védelv *elvében nyilatkozik meg*, — a *szóbeli és nyilvános végtárgyalás menete*.

Nincs ma már Magyarországon

olyan bíró, a ki a már csak vergődő inquisitorius eljárás tetszetős és az emberi természet rosszabbik felének kedvező formáíhoz ragaszkodva, azon biztosítékokat, melyekkel a polgári szabadságot a védelv körülzáncolja, figyelmen kívül merné hagyni, a ki vád hiányában, hivatalból büntető uton üldözöbe merne venne bárkit is, a ki ítéletével tüllicitálni kívánná a vád súlyát, a ki elzárkózna a védelem jogos követelményei előtt.

Sajnos nem érvényesül ezen modern áramlat, vagy legalább nem érvényesül a maga teljességében ott, a hol a bűnper kulmináló pontjáról, a végtárgyalás menetéről van szó.

Kell, hogy a végtárgyaló bíróság első sorban és végcéljában, mint *ítelő közeget* tekintse magát, Válgék meggyőződésévé, hogy ő abban a harcban, mely a végtárgyalás során vádló, védő, vádlott közt sokszor ádáz erővel kifejljk, soha tényleges részt nem vehet, hanem annak inkább csak szemlélője, *megfigelője*. Ha mégis beavatkozik, beavatkozása ne terjedjen azon a fokon túl, mint a mennyit figyelem tárgyának kiegészítése, avagy a felek jogviszonyosságának megóvása, az elnök részéről ezenkívül még a rend és fegyelem fenntartása igényel. Ne kívánja a bíró az igazságot minden áron *kiszűtni*, hanem csak *felfedezni, megismerni*. A melyik bíró teljes erővel csak az előbbire veti magát, nem mutat más jószándékot, mint a mely a pokol következtének egyik kockáját képezi.

Ezért helyes az, a ki több nemzetnél törvénybe is van ígattva, hogy a végtárgyalás során a kérdés joga első sorban a vádlót és védőt illeti, az elnököt s vele együtt a bíróságot pedig csak annyiban, a mennyiben még saját fölvilágosításuk végett az anyagot kiegészíteni akarják.

Nálunk ez még nincsen így. Két-segten, hogy közel kilátásban levő perrendtartásunk gondoskodni fog róla, hogy így legyen. Addig is azonban van egy kifutó mód arra, hogy ezen hiány pótolhatassék.

És ez a *bíróság s első sorban a végtárgyalási elnök magatartásában nyilvánuló szigorú tárgyilagosság*.

Ha már úgy van a dolog, hogy abba a végtárgyalási harcba, melyről fennebb említést tettünk, az elnök közvetlen tevékenységgel van oda-állítva, úgy legyen teljesen tárgyi-

lagos, elfogulatlan minden irányban. Üljön ott, mint olyan, a kin át a vád és védelem intenciói átszűrődve jutnak eleven szóra. Ne törekedjék a regina probationum, a beismerés létrehozása után, mert nem feladata egyáltalában *bizonyítékok produkálni*. Ne adjon irányt a tanúk vallomásának, ne vitakozzék velük.

Legyen egyszerű *ura* a bizonyítási anyagnak, de nem *irányítója*. Megszoktuk a pécsi büntügyi tárgyalásokat, ettől a modern szellemtől átlengve látni. És ha épen most hoztuk ezt szóba, azért történik, mert épen a most lefolyt tárgyalás mintaszereű képét adta az egyedül helyes iránynak.

Szívesen konstatáljuk, hogy elnök, bírók, ügyész és védők oly korrek magatartást tanúsítottak, mely annak a modern szellemnek teljesen megfelel.

Főrendek versengése.

Budapest, május 8.

(F-y.) Hétfőn megkezdődött a nagy elvi esata a főrendház ülésében, a mely ma távolról sem elégséges a résztvevők befogadására s a melynek karzata méginkább elégtelenek bizonyult arra, hogy mindazokat befogadják, a kik jelen kívántak lenni ezen, oly érdekesnek ígérkező közléssel.

Sajátságos tény, hogy még ma sem tudja határozatlan megállapítani senki, vajjon megnyeri-e a javaslat a többséget vagy nem, bár mindinkább fogy azoknak a reménye, a kik eddig azt hitték, hogy a főrendház habár kis többsége is, a javaslat mellett fog nyilatkozni. Mindezek dacára még sem *kétkedik a kormány abban, hogy neki sikerülni fog még a mostani ülésnek alatt, tehát legkésőbb június végig a hazassági jogról szóló törvényjavaslatot a főrendházban is keresztül vinni*.

Időelőtti volna már ma foglalkozni azon részletekkel, a melyek a javaslat győzelmét okvetlenül biztosítani fogják. Az azonban mindenesetre nagy előny, hogy ezen úgy végre valahára a főrendházban is vitatás alá kerül; hadl lássa az egész világ, hogy minő sekély, tarthatatlan érvekkel állanak elő a javaslat ellenzői, s mily oriaszi az az erkölcsi győzelem és diadal, a melyet ezen kérdésben a kormány és különösen annak ebbeli képviselője, *Szilágyi Dezső* igazságügyminiszter ül.

Hogy Magyarországnak hercegprímása akkor, midőn a főrendházban szólal, nem érzi azt, hogy ő egyszeresmind törvényhozó, s nem kizárólag és egyedül főpap, az már önmagában érthetetlen. De hogy még főpapi szempontból is csak gyengén támatta a javaslatot, erre azt mondják, hogy Vasváry titokban tulajdon-

képen szeretné(1), hogy létrejőjön ez a törvény s azért védelmezte ily gyengén a maga álláspontját.

Legkevésbé méltó volt azonban Vaszary egész személyiségéhez s állásához az a legfőbb Zichy Nándor szájaiba való állítás, hogy jövőben a katolikusok a protestáns egyházhoz uralma alatt fognak állani, mintha a kormány javaslata nem volna sokkal, és sokkal szigoribb és más tartalmu, mint a protestáns egyházhoz. Ilyen állításra nem volt neki semmiképen sem szüksége, a mint nem kellett volna azt a szerencsétlen frázist sem használni, a melylyel befejezte beszédét s a mely oly mulatságos félreértésre adott alkalmat. Midőn t. i. páthossal Vaszary azt a két kérdést vetette föl, hogy vajjon vét-e ő a királynak adott esküje ellen, mikor nem szavazta meg a javaslatot s nemmel felelt, utána azt kérdezve, vajjon vét-e ő a pápának adott esküje ellen, ha a javaslatot elfogadja: az összes püspökök hangos o-m-nem válaszoltak közbeszóla-saikkal, pedig itt az igen volt gondolva, a melyet Vaszary megjédt képpel hangosan kiáltott a rosszkor alkalmazott közbeki-látások után, ugy, hogy Vaszary beszéde egy általános derültségbe merült el. Meg is felelt erre az okoskodásra Szilágyi Desző alaposan. Vaszarynak könnyű volt, ő beszéde után mindjárt elsieltett a házból.

Válószerűleg félt, hogy Szilágyi még képes őt kapacitálni. Annál izgatottabb s idege-sebb volt Zichy Nándor, a ki nem tudta fekézni indulatát, mikor Szilágyi Desző finom éretyűként lezúgó érvei végig esengetek a termen, s mikor Szilágyi Desző egyszerűen oly finoman azt a megjegyzést kockáztatta, hogy ne emlegessék mindig a dogmát ott, a hol dogmáról nincs is szó és ne ijesztik egymást, Zichy Nándor-ból kitört az indulat és sivitó hangon odakiáltotta: „Kérem ez komoly dolog!” S ilyen megjegyzés csak kapóra jött Szilágyi Deszőnek, mert oly feleletet adott, a melyet Zichy Nándor aligha fog kinyomtatni a Székesfehérvárott megjelenő újságban. A vita most már eltarthat akár egy hétig is, ahányan előjegyzték ma magukat a Vaszary beszéde után a szabadelvűek részéről, éppen annyian Szilágyi Desző beszéde után az ultramontanok részéről. Csak had beszéljék ki ma-gukat s győzzön a jobb, győzzön az igaz ér, akkor nem kell a kormányának attól tartani, hogy javaslata megbukik, azaz bukásról a főrendiházban ugy sem lehet szó, miután az csak annyit jelent, hogy a javaslat visszaküldetik a képviselőházhoz.

Annyi már a vita második napján is kitűnt, hogy „sok beszédnek sok az alja” — és különösen áll ez a javaslat ellen-zőinek főlészőlására, mert bár miként erőltessük is meg magunkat a keresésben, sem Máriássy János altábornagy, sem Dosszewffy Aurél, sem Szechen Antal, sem Zay Miklós grófok, sem Mihajlovitsz Miklós beszédében nem vagyunk képesek ta-lálni egy egészeséget magot, egy tetszős-gondolatot, egy elfogadható okot, mely a javaslat elvetését és még inkább az elvetés-ből származó következményeket kívánatosnak, helyesnek, szükségesnek tűntetné föl. Figyelemre legmúltabb eddig Brankovics György szerb pátriárka ellenző főlészólásának két pontja. Az egyik, hogy a kötelező polgári házasság behozatalával — miután a szerb metropolita jogkörre Horvát-Szlavonországra is kiterjed, Horvát-Szlavonországból pedig az egyházi házasságoktól marad meg, a szerb metropo-lita területén egyszerre kétféle állami és egyházi házassági jog volna érvényben. Ez tény, de ez a tény csak addig állna font, míg a kötelező polgári házasság Horvát-Szlavonországból is törvényesé emeljük, mi csak rövid idő kérdése, a

magyar polgári házassági törvény meg-alakításán azonban akadályul egyáltalán nem szolgálhat. A másik ellenvetése a pátriárkának, hogy hogyan kössön a szerb pap polgári házasságot, mikor az ő há-zasságának előfeltételeit a szerb egyház szabja meg és hogyan bonthassa föl pol-gári hatóság az ily egyházi szabványok szerint létrejött házasságot? — szintén nem lehet irányadó, mert hiszen a szerb pap tudunkkal éppen olyan polgára e ha-zának, mint más és éppen úgy szükséges, hogy alkalmazkodjék a törvényhez, mint alkalmazkodik azok mindenki. Az állami szempontokból szükséges polgári házasság törvénye előtt tehát meg kell hajolni minden-kinek, alkalmazkodnia kell mindenféle felekezetű egyházi „praxisan” jogszoka-soknak és szabványoknak, amely szerb pedig nem akar alkalmazkodni, az vagy elviseli nem alkalmazkodásának követke-zményeit, vagy pedig keres magának egy szűb és jobb hazát és amelye uton szerb testvéreinek ezeltől 200 évvel bejötték Magyarországra, azon az uton szépen vissza is mennek, magukkal vive egyházi praxisukat és feltétlenül őrzött egyházi szervezetüket, melyeket a magyar nemzet mindenkor tisztelt, de állami berendezke-désének jóghatolati tisztázásának aka-dályaiul soha el nem ismerhet.

A mai nap kimagasol eseménye kü-lönbén Szöcheényi Béla gróf liberális be-irásból volt a javaslat mellett. A nagy Szöcheényi fia bámulatos világgossággal fe-jezte ki tisztult eszméit és nem az ő hi-bája, hanem a világosság természetéből folyik, hogy az a sötéttséghez és felhomály-zozott szokott szemeket bántja. Szavainak a legnagyobb erőt az adta, hogy nem az egy-ház ellen beszélt, hanem a magyar állam hatalmának érvényesülése mellett. És ez minden szempontok előtt el kell törpülni minden faj, felekezeti és osztályérdekek-nek és ha akadna magy egyház, mely ez állami tekintetek előtt szemet hunyina, az maga mutatná meg az utat, melyet ez önféldt magatartással szemben a magyar hazafiaknak követniök kell.

— **Budapesti Hírlap és Pesti Napló.** A klerikalizmusnak és ultramontanizmusnak az eddig mindig szabadelvű magyar sajtóban az egyházpolitikai tárgyalások alatt a fennevezett két lap volt legteljesebb szó-szója. Még a képviselőházi 175 szava-zattóbbseg sem változta meg politikai cikkeik tartalmát, főképp azon okból, mert nem Apponyi Albert gróf volt az, ki a polgári házasság eszméjének testet adott, a „Pesti Napló” a mióta gazdát cserélt, régi tradíciójához híven sans gene átsapa-rta a liberális táborba, mitől *Kaas* Ivor-báró úgy megjédt, hogy ott hagyta a lapot, melynek szerkesztőségének mindig kiváló tagja volt. A „Pesti Napló” vissza fogja így hódítani híveit, melyeket kleri-kális magatartása által elvesztett. A „Bu-dapesti Hírlap” azonban a főrendiházban történt dolgok által a bécsi reaktionarius elemeknek tömeges kirándulása által eb-redt hazafias kötelmei teljesítésének tudatá-ra és most már nyíltan mondja, hogy ha eljövöl ellenzete is a kormány egyház-politikáját, Magyarország nem térheti a reaktionarius bécsi politikuskoknak bevat-kozását Magyarországra belügyébe, és a többi lappal állást foglalja főrendiház mai szer-vezete ellen. Az ultramontanok utolsó ved-bástyája ezelt ledől, és Magyarországra egész sajtója im ta Magyar Államtól elte-kinthe) a kormány mellett áll, követelje és elvárja, hogy az egyházpolitikai tör-vényjavaslatoknak a sikert biztosítani fogja.

HIRROVA TUNK.

Pécs, május 9.

— **Katonai szemle.** *Schrammel* Emil dandárparanesnok a ma délelőtt 11 órai vonattal Pécsről Kaposvárra utazott, hogy a 44. gy-ezredről állomásra zászlóaljai fölött szemlért tartson. Hogy a pécsi szem-lével mennyire meg volt elégedve az al-tábornagy, semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy az 52. és 44. gy-ezred legény-sége a mai napra „dienstfreit” kapott. A dandárparanesnok a honlap déli vonattal ismét a fővárosba utazik vissza.

— **A pécsi vincellér-iskola.** Tegnap ab-ból az alkalomból, hogy a földmívelésügyi miniszter a szegzárdi állami szőlőtelep iránt ismételen kimutatót protegé-jéröl tettünk említést, főlshajtottunk, hogy miért nincs nekünk is protegióink, már a vincellér-iskolának régen megnyíltatott volna. Erre vonatkozólag ma azt írhatjuk, hogy a vincellér-iskola tervei készek, a költségvetés most készül, a legközelebbi közzvülés tárgyalni fogja s így a Schmidt-féle munkam helyére kerülő iskola átálaki-tási munkálatai a nyáron megtörténhetnek, az iskola már öszre megnyíltatott lesz.

— **Újabb jégeső.** Tegnap délután fél 2 órakor Pécs közvetlen közelében, a Bányatelep egymásután két főlshakadá-sra ereszkedett le. Az első főlshakadás jégeső alakjában nagy pusztítást okozott a gyümölcsösben és szőlőhegyekben. Föl-dület a homokos ültvényeket, tönkre si-lányította a szőlőtökeket, melyek már virágzásban voltak indulva és sok gazdák-nak tetemes kárt okozott, melyet az idő már nem is tehet jóvá. Később újabb főlshakadás következett és a hegyekből szakadó vizek siettek a völgynek, a völ-gyök ültvényeinek, azokat rövid idő alatt tavakká változtatva át. Mikor kiderült és újra a nap mosolygott le, avidék a pusztítás képét nyújtotta. A városból a főlshakadás hely-lyére siett-k a gazdák, hogy lehetőleg helyrehozzák az okozott kárt. Különös, hogy ezen idő alatt városunkban csak gyenge eső volt.

— **Eljegyzés.** *Csernahorsky* Mór, viláni vasuti vendéglős eljegyezte *Wagner* Marika kasszonyt Siklósról.

— **Igyunk a medve bőrére!** A „Magyar Állam” már a medve bőrére ostszkodik. Mai számban már megállapítja a módozato-kat, hogyan ünnepelje meg a katolikus világ a polgári házassági javaslat bukása fölötti örömet és e célra a következőket ajánlja: „Kath. ügyünk győzme immár biztosítottan levén tekinthet, fölkerjük elváratainkat, hogy a polgári házasság bukása felett érzett közörmönek kifejezé-sére már most tegyék meg az előkészüle-teket. Leghelyesebb volna az országban mindenütt egy napon, szombaton délután Te Deummal hálát adni Istennek és hód-oló táviratot küldeni koronás királyunk-nak, a magyar katholicizmus főpártosá-nak, amivel a kormány és a szabadkóm-vevek által tervezett antindusztrikus tün-tetéseket is ellensúlyozhatjuk. Ohajtóndó volna, hogy ez este a katholicus hívők *abla-kaikat kiüvöltésük* s ahol csak lehet, öröm-tüzeket gyújtsanak.” — Nem korai még a „Magyar Állam” öröme? A szabadelvűek-nek még nem szabad minden reményt feladni.

— **Az 1896. évi országos kiállítás** zene és színművészeti előadója: Dr. Vali Béla a „Zene és Színművészeti Lapok” szer-kesztője, mint értesült, legközelebb vá-roսunkba jönni szándékozik a zene és színművészeti ereklék megtekintése végett. Nevezett szakférti tiszteltelt felkéri ezen-ten mindazon műkedvelőket, akik val amely zene vagy színművészeti ereklék, és pedig régi hegedű, zongora, orgona, tárogató, hadi sípok, kürtök, hangjegyiratok, levelek,

naplok, szinlapok stb. effélék birtokában vannak, nemkülönben azokat, akik városunk egy régi művészi közül valamely emléktárggyal avagy utbevazető adatról tudomással bírnak, hogy azok felől nevére címzege egy levelező lapon értesítsek (Budapest, Kerepesi-ut 81. szám alá címezve.)

— **Engedelkeny katonai parancsnok.** Mohácsról írják lapunknak: A cs. és kir. 10-ik hárász ezrednek Mohácsan állomásozó 4. százada tudvalevőleg a kir. járásbíróval egy épületben, az úgynevezett „kastélyban“ van elhelyezve. A főépületnek egyik szárnyát a járásbírósgazd hivatals helyiségeket, másikat a tiszt lakások, iroda és raktárak foglalják el. Az épület körül faültetvény és pázsit van, mely a járásbírósgazd részén kerítéssel el van rekesztve. Ezt az elrekesztett pázsitos részeit a járásbírósgazd alkalmazottjai a tisztekkel közösen évek óta szép egyetértésben sétáttérül használták és az eddigi századparancsnokok odáig mentek, hogy a pázsított és az utakat a legénységgel gondoztatták, a miért az elismerést a járásbírósgazd tisztviselői sohasem tagadták el. Május elszejével az eddigi parancsnok, az előzőkenység és szeretetméltsága folytán közkedvességévé lett Felkman kapitány örnagygyá léptetvén elő, a századot Scher kapitány vette át, kinek, úgy látszik, a „civil“ urakkal közös sétáhe nem volt innéve. Vasárnap reggel a tisztviselők nagy beszámolójukra a bejáró ajtót kiemelve és a bejárót lékerítéssel elzárva, beszegezve találták, a pihenőpad pedig eltűnt. Az eset nagy megbotróknokozást szült a tisztviselők érdeklőre, mert ez a sántány több negyedszázadnál nyilvános sétáttérül volt, melyből a nagyközönség sem zárható ki, nemhogy a bírósági személyzet, a mely ekképpen a saját alakjaihoz sem férhet kivülről s közbeszéd tárgyat képezte a városban. A tisztviselők még akeióra is készültek ez ónhatalmaskodás ellen, azonban közbeszédre nem volt szükség, mert hétfőn reggel a bírósági személyzet nagy lelki megnyugtására a bejárót ismét nyitva és a padot is régi helyén találták. Most csak arra kíváncsiak, mely ok bírta a kapitány urat arra a nagy engedményre, a midőn pedig tudtukkal senki sem lépett közbe és miért záratta el, ha egy nappal később megint csak kinyitotta?

— **Elpárolgott Vukajlovics** Milán mohácsi vendéglős leányával e hó 4-én lakásáról eltávozott és azóta nincs hír felőle. Feleségét azonban itthagya. Azt hiszik, hogy hitelezői elől szökött meg, mert néhány héttel ezelőtt házáig egy ismert téglagyárosnak eladta, elutazása előtt pedig itteni ékeszerénél és kereskedőknél, kiknél nagyobb hitele volt, tett nagyobb megrendeléseket. Berkes malomtulajdonos és Remes pékmester pedig rövid idővel ezelőtt nagyobb összeget zsíraltak Vukajlovicsnak. Leányának, ki Mohács egyik legzebebb leánya volt, tisztelőit a számító apa szintén nagyobb összeg erejéig pumpolta meg. A vasuton foladtok holmitak, melyeket Vukajlovics maga után akart küldetni, Rosenfeld Simon bérlel felfoglatatta, mert neki is nagyobb követelése van a szökevényen.

— **Mennyi az iskola- és ovodaköteles a megyében?** A megyében megtörtént az iskola- és ovodakötelesek összeírása. Ez összeírás és a tanfolyegyelőség által tényleg iskolába járókrol vezetett kimutatás nem vág össze; a tényleg iskolába járók száma nagyobb, mint a tanköteleseké, s így az összeírás megbizhatóságához szó fér. A népszámlálás szerint volt 6-11 éves gyermek 36,941, 12-14 éves 17,017, összesen 53,958. Az összeírás szerint van 6-11 éves 32,810, 12-13 éves 13,837,

összesen 46,667; így hát nem iratott össze 7311 gyermek.

— **Az árvaszék szennyesse** ma került végső mosásba. A törvényszék holnap itél azok fölött, akik a megyei árvaszékét önkormányzat szegényére bűnös üzemelteték folytatták. De itél fölöttük a közvélemény is, a társadalom, melynek eléggé számottevő tagjai voltak. A bírósági ítéletre való tekintet nélkül már pusztán az a körülmev, hogy 6k ilyen piszkos ügyben szerepeltek, megbélyegző rájuk. Hegedüs és Pritz, bár a bírósági ítélet főlegb megv a fölül itélő fórumokhoz, föltétlenül elvesztették hivataltukat már az első bírósági ítélet alapján is, mely elítélő fejelemly ítéletet provokál; s bár ez is föllebbezhető, mégis ez a processzus gyorsabb, mint a bírósági, s így mielőtt a kir. kuria végsőleges ítélete lejövne, Hegedüs és Pritz elmozdithatók állásuktól, annyival is inkább, mert kuria ítélet a tárgyaláson kifejeletten alapján nem lehet fölmentő. Ugródy Adolfit, aki csak, mint napidíjas működött a megyén, elnöki uton fogják elbocsátani.

— **A pünkösdi országos vásár.** A tegnapi és ma folyt pécsi országos vásár az időjárás kedvezése folytán meglehetősen jól sikerült. Különösen kitűnő volt a marha vásár, melyre igen jó anyagot hajtottak föl s igen nagy számmal. A vétékdel is inkább a szarvasmarha-vásáron nyilvánult nagyobb mértékben. Nagy tömegben vettek szarvasmarhákat a kiseri urodalom, a mezőhegyesi urodalom, Strasser (Inam Tolna megye,) a kaposvári urodalom, Rótschild (Liptómege) és veszprémi kereskedők. A hivatals adatok szerint szarvasmarha fohajtott 900 drb., 10 000 drb. Adásvétel történt 1100 esetben. Vasuton elszállított külföldre (Stuttgartba) 48 drb. belföldre, 200 drb. szarvasmarha, 100 drb. lo. Az árak magassága szarvasmarhánál 400 frtig páronként, fejös tehénnél (nagy kereslet) 120-170 frt drbontként, lovaknál is magas árak, utóbbiakat külföldi kereskedők fizették nagy számmal.

— **Incedy Dènes ünnepi beszéde.** Megemlékeztünk Klamarik János miniszteri tanácsos jubileuma alkalmából azon szép beszédről, melyet Incedy Dènes, a pécsi főgymázium igazgatója a tanárok üdvözölő foliratának átnyújtása alkalmából Klamarik Jánoshoz intézett. Az Országos Közepiskolai tanárok közönye tegnapi ideérkezett száma egész terjedelemben közli e remek beszédet, és szolgálatot vélnék tenni olvasóinknak, ha azt egész terjedelemben, ha mindjárt elkésvé is, mi is közöljük. Ime a beszéd: „Melt. Min. Tanácsos Úr! Ezen ünneplés és megható alkalommal, midőn a magyar tanárság a hódolat, tisztelet, s szeretetnek legészintebb érzelmeivel ünnepli Meltóságodnak, nekem azon megtisztelő feladat jutott osztályrészemül, hogy Meltóságodnak átnyujtsam a magyar tanárok üdvözölő feliratát. Ünneplés és megható e pillanat épen úgy Meltóságodra, mint reánk tanárokra nézve; mert egy küzdelemben, munkában, megpróbáltatásokban, csalódásokban, de öröm-, dicsőség- és sikereiben is gazdag 40 éves multat el át most Meltóságod és néhány perc alatt és mi tanárok Meltóságod életfolyamában a magyar közepiskolai tan- és nevelőség 40 éves közdelmet, fejlődést, virágzását szemléljük. Emberi természetünk egyik jellemző vonása az, hogy ha hosszú, nehéző pályánkon új nehézségek előtt állunk, vagy ha a legyőzött akadályokra téve labunkat lelegettet veszünk, vagy ha egyegy magasabban fekvő célpontot elérve megállapodunk; lelkünk önkéntelenül is visszazsall a multba, hogy új erőt merítsen, új küzdelemre edzde magát. Így célpontunk áll most Meltóságod és lelkét biztonnyal az édes visszaemlékezés karjai

ringatják. E ruha is, melyet viselek, azon Rend tanintézetére emlékezteti Meltóságod, hol mint ifjú, kezdő tanár telve nemes ambícióval, a hivatás szeretetének malasztával, a tudás kincseivel, az első lépéseket tette azon pályán, mely a legnehezebb, de legdicsőbb, mert legkevessebbel kecskeget, de legtöbb áldást hnt szét! Az ifjabb és korosabb tanárok, igazgatók, főigazgatók ismerté arca it Meltóságod körül, 40 éves pályafutásának egy-egy célpontját varázsolja lelki szeméi elé — és látja bennök önmagát, mint egyszerű tanárt, ki az ifjuság szívébe két kézzel — a katedrától és iroasztala mellől — hinti az igazságot, a tudás, a hazafiság áldados magvait, — látja magát mint igazgatót, mint főigazgatót, mint az egész közepiskolai tanügy urja alkotásának egyik fötényezőjét és lelkeben megszületnek 40 éves multja folyton fejlődő, emelkedő, szélesebb látóhatárának és munkatereinek körképei. S e képpen egy nagyzerző, szép épület emelkedik ki — a magyar tanügy csarnoka — melyet látva, a nemes önértzet és nyugodt lelkiismeret zavart is hallja: Részed volt ez épület megalkotásában az alaptól a tetőtől! De hallja munkatársaink egész sorából is az elismerés, a helyeslés batorító, megnagyutató szózatát: Előre! És Meltóságod megv előre, nem tér le az ösvényről, hogy kincset gyűjtsen, nem, hogy virágzó skazitson, nem, hogy megnagyodjék a hivatogó árnyék alatt — nem, — tör előre, mert érzj lelkeben az erőt: teremteni, alkotni, használni, mert szereti hivatását, szereti az ifjuságot és bennök az emberiséget és hazát. Így szeretet a munkában erősít, a küzdelemben edz és az idő folyamában fiatalabbá tesz. Jutalma ez hivatásunk szeretetének. De van más jutalma is: a viszszeretetés, a tisztelet. E viszszeretetés és tisztelet vonzott bennünket Meltóságod köre az ország minden részéből vallás- és nemzetiségkülönbség nélkül, hogy az ünnepet, melyet Meltóságod szívében, családjá köreiben elvonulva ált volna meg, országos ünneppé tegyük, mint országos az áldás, melyet Meltóságod működése kiárasztott, mint országos a fény, melyet a magyar tanárságra sugárzott. Ezen viszszeretetés és tisztelet, ezen országos ünnepe emlékre adjuk át Meltóságodnak ezen albumot, melyben a magyar közepiskolai tanárság üdvözlő és neveiknek aláírása foglaltatik. Tekintés Meltóságod ezen albumot, mint a magyar tanárság szívé, mert szívünk érzelmei sugározniak ki e lapokból és ömlenek be Meltóságod szívébe; legyen ez album hódolatunk, tiszteletünk örök záloga, maradó jele, melylyel az igaz érdemnek áldozott a magyar tanárság. És most, midőn átadom Meltóságodnak ezen emléket, átadok fordulk, kitől jó egyedül minden jó, minden áldás és kérem Istent, hogy tartsa fenn Meltóságod szellemének frissességét, szervezete és munkaejeje épességét, szívének szeretetét irántunk és az ügy iránt, melynek munkái vagyunk, hasznára az ifjuságnak és édes magyar hazánknak, dicsőségére a magyar tanárságnak, örömeire mindnyájunknak. Isten éltesse!”

Színház, irodalom, művészet.

— **„Szép Helena.** Offenbach remek zenéjű operettjén nem fog az idő vasfoga, nem árt annak egy tucat Konti, Verő, Bokor, Zeller, de még Mileker sem. Szébb zenét nem komponáltak még operetthez, mint Offenbach Szép Helenájához, mely nem is szorul le soha a repertoírról, mint részben bizonynyal szövegének is köszönhető, mely okosan van megészálva, szellemes és ha mindjárt az antik világban játszják is, mégis mindig modern marad. Sokszor megcsik, hogy a színészek jókód-

vükben a szöveg szellemes és pikáns részeit túl akarunk tenni, és ha mi nem is szeretjük a prudériát, az álszenteskedést a szinpadról szivesen számítottuk, de a — *zinpárgásról* tisztességes társaságban — pedig a színházban ilyen szokott összegyülni — a jó izlés és a még ki nem halt szemérem nevében mellőzni kérjük, nehogy a jobb izlésű közönséget a szinészek jókedvükben elriasztják a színházról. *Polgár* Sándor jól jászottá Calchast, mindig elismertük, hogy jó szinész, kinek élein a közönség már sokszor nagyon jól mulatott, de tartsa magát szerepéhez, és ne keresen hatást ott, hol ez nincs helyén. Az, a kinek a pikánság ez operetnél meg van engedve, Szép Helena maga, kit *Juhász* Ilona személyesített, *Polgárral* ellenkező hibába esett. Nem volt elég pikáns. Nem volt az a tűzről pattant francia, élénk, kicsepongó, jókedvű és megjelenésében is elbájoló Helena, a kinek lenni kellett volna. Hangja sem eszengett oly tisztán, mint máskor; sokszor alig hallottuk énekét, mi arra enged következtetni, hogy nem jól érte magát. Klasszikus alak volt *Dezséri* Menelausa. Ha rántézt valaki, már elfogta a nevetési roham, és szinpadra lépett már tapsvihart keltett. Nagyon szépen énekelte *Nagy Imre* Párisit. Szébb tenorhanggal nem rendelkezik ma vidéki magyar tenorista. Betölti e hang az egész arénát, és a sok kopott tenor után ezen úde, friss hang szinte jól esik a hallgatónak. Játékban is kedvvel halad *Nagy Imre*. A többi szereplők, *Bognár*, *Kassai*, *Erdélyi*, *Végh* helyekön voltak, *Bognár* még elég jól extemporalit is és csak még *Fodor Ilona* kissazonnyról kellene megemlékeznünk, kire *Orestes* szerepét ruházták a rendezőség, de dacára ezen körülménynek, nagy ruházati fogatékossággal szenedett. Hangjából csak azon esetbe fog valamit észínalhatni, ha szorgalmasan műveli és egyelőre szóló partieket nem énekel: a szinpadon pedig kissé szerényebben kell föllépnie s kezével kevesebbet szabad handabandázni. Minezeiket nem hibának röjök föl, hanem jóakaratu figyelmzettetésül. A karok és zenekar jól működött össze, mit sokkal szivesebben említünk, mint az eddig többnyire tapasztalt disharmoniát.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A megyei árvászek szennyeése.

II-ik nap. (Délután.)

A tegnap délután folytatott tárgyaláskor először *Ugrósyt* hallgatták ki.

Ő egy megyei közgyűlés alkalmával figyelmeztette Pritzet, hogy Hegedüs kijelentése szerint valami Wohlmut-örökség van, mely nincs fölve, menjen Hegedüs-höz. Pritz megbeszélte a dolgot Hegedüssel, beküldte a szükséges okmányokat, a pénz ki lett utalványozva. Mikor boldogult *Daricsné* temetésére Pritz bejött, a „Magyar király” vendégében, Pritz szobájában ő és Pritz beszélgettek a Wohlmut-fele örökségről. Mikor lejuttek az ebédlőbe, ott volt Hegedüs is, ki *Trepacher* püspöklaki jegyzővel és Wohlmuttal beszélgetett. Ekkor Pritz és Hegedüs mentek föl a szobába; hogy mit beszéltek, nem tudja. Pritz aztán fölvette a pénzt; tanu a fardozásztól 100 forint kért, miután ígérték neki jutalmat, de csak 23 forint kapott. Mikor kiszült, hogy az örökség nem jogos, ekkor Pritz tavírozott Hegedüsnek, ki neki válszékint tollba mondta ezeket: „Minden rendben, késedelemben veszedly, úgyvándell végezz te!” Töle nem kérték vissza a pénzt. A Rothmut és Wohlmut nevek között levő különbség neki nem tűnt föl, mert a tevédsít könnyen megeshetönek vélt a Pécsváradon nem volt soha Rothmut nevű egyén. Ő

azt hitte, hogy Wohlmut öröksége jogos és csak a megindított vizsgálatok tudta meg, hogy Hegedüs bünös munkát végez.

A szembesítéskor *Pritz* szemébe mondja *Ugrósy*nak, hogy arról is volt szó közöttük a „Magyar király”-ban, illetőleg *Ugrósy* neki azt mondta, hogy a pénz fölvetelére nem szabad az örökös külsejű Wohlmutot fölkelteni, mert föltűnik s gyanússá lesz.

Ugrósy emlékeztir rá s helyben hagyja.

Zsolnay ügyész: Lám, tehát még sem tartotta ön olyan nagy igazságosnak a dolgot. Ennyi szabálytalanság látára önnek tudnia kellett, hogy nem rendes az ügy.

Ugrósy: Igaz, hogy kissé föltűnt neki, de mikor látta, hogy minden forumon könnyen keresztül megy, nem volt oka gyanakodni.

Hegedüsvel való szembesítéskor Hegedüs ujra azt állítja, hogy őt *Ugrósy* vitte bele, amit *Ugrósy* hazugságnak bélyegez. Az elnök is rábizonyította Hegedüsre, hogy előbbi vallomása szerint *Feld* és *Ugrósy* már régen manipuláltak, ő ezt látta és ime ennek dacára most azt mondja, hogy *Ugrósy* őt belevitte, megtevésztette.

Ezután a tanak hallgatták ki.

Várady Ferenc árvászeki levéltáros elbeszéli a Wohlmut örökség ügydarabjában volt személyazonossági bizonyítvány eltűnésének történetét. *Trepacher* jegyző mellette kérdésekre hallgatták ki.

Toldy Béla dr. kit Wohlmut ügyvédül kért föl, mikor Pritz az örökség helyett csak 25 frttal fizette ki, Pritzet a dolgot rendezésére hivta föl: Pritz ekkor még úgy állította, hogy Wohlmutot csakugyan megilleti az örökség. De mert se Pritz nem rendezte az ügyet a kitűzött időre, se Wohlmut nem jött be hozzá, holott hivta, tette meg a maga nevében a följelentést.

Köhler Róbert *Toldy* joggyakornoka látta az árvászeki levéltárban azt a személyazonossági bizonyítványt, mely Wohlmut Adamot ugyanazonosnak állítja Rothmut Jánosnal, s mely bizonyítvány később eltűnt. Ő a jegyzetet is készített róla. (A jegyzet a törvényszéknel van, mely ebből tudta meg, milyen volt annak a bizonyítványnak a tartalma.)

Kaufér Jenő dr. előadja, hogy Hegedüs őt mint *Hirschfeld* ügyvédjét kérte, hogy a *Hirschfeld*nek a *Hajmásy* örökségből kijáró részből adjon 550 frt előleget, miután a *Hajmásy* örökösök neki is tartoznak. Ő miután meggyőződött, hogy Hegedüsnek csakugyan van követelése, kiutalványozta *Ulmann* az összeget.

Elnök. Ez azért kellett, mert a Wohlmut örökséget gyorsan vissza kellett volna fizetni; de ez már nem sikerült.

Kari János megyei csatós vitt valami csomagot Hegedüs megbízásából *Feld*nek a „Hattuy” sórcsarnokba, de hogy mi volt, nem tudja. Hegedüs ugyanakkor előzőleg vele hívatta el Pritzet a „Magyar Király”-ból.

Sey László árvászeki elnök a referálás módjáról ad fölvilágosítást s arról, hogy a család a referáláskor miként mehett volna végbe. Ők a hivatali eskü alapján megbiznak egymásban; föl se lehetett tenni, hogy hamis okmányok alapján referál valaki. Ha az előadó csak a legkisebb kétségét fejezi is ki az öröség jogosságá iránt, úgy az ügy keresztül nem mehet. *Gerdieny* úlnök hasonló véleményben van. *Jeszensky* úlnök szintén. Ha a referens megemlítette volna, hogy régi ügy, nagyobb figyelemmel is lettek volna a referárára; de mert mint közönséges ügy került referálás alá, oda se igen vigyáztak. *Sey* árvász. elnök kiegészít előbbi mondatát azzal, hogy teljes ülésben megállapodtak, hogy minden régi örökség

ügyben előzőleg vizsgáatot fognak tartani, erre nézve blanketát is formuláltak; nem is gyantították, hogy a referens ezt blanketa nélkül fogja megreferálni.

Ekkor az elnök az ülést (háromnegyed 5-re járt az idő) 5 percet föllüggesztette. Aztán a tanu kihallgatást folytattak. *Kis Hosszu* József pécsváradú bíró, *Forintos* Ferenc községi végrehajtó, *Gyura* József, *Sáts* Nándor árvászeki íktató, *Nemeth* József díjnok, *Imánydi* Ferenc több apró kérdésre felének többé-kevésbé fontos dolgokat. — Köhler és Forintos megeskete után a tárgyalást az elnök ma reggelre halasztotta.

III. nap.

A vádbeszéd.

Zsolnay György, kir. főügyész helyettes:

Tekintetes kir. törvényszék! Mielőtt érdemleges vádalm előterjesztésbe, bocsátkoznám, engedje meg a törvényszék, hogy vádalm keretében rövid megjegyzést tessek a gyámoltak vagyonának kezelésére vonatkozólag a multban és jelenben. Az 50-es éveket megelőzőleg a gyámoltak vagyonra községenként, az illető községek árva atyái által kezeltetett, később egyes bizottságok által kumulativ. A 60-as évek elején változás történt és a régi szokás szerint a községekbe osztották ki. Azonban ez az állapot se volt megfelelő és az 1877. évi 20. t.-cz. belváta ennek tarthatatlanságát, elrendelte, hogy az árvátömek többé ne községenként az árvatályk által kezeltessek, hanem a központban. Ezen módosítás alkalmával számos oly tétel merült föl, melynek tulajdonosa csak névleg, de személyesen nem ismeretes, söt évszázad óta kezeltetnek e-en tőkék egyes örökösök részére. Ily körülmények között a törvényhatóságok két módot találtak az ilyen vagyon biztosítására. Részt az árva-tartalek alaphoz esztolták, részint az adóhivatalba adták bírói letlétképen. Baranyamegye ezen módok egyikét sem követte, mert, ha bármelyiket követi is, nem állott volna be az a lehetőség, hogy egyes árvátömek senki vagyonának tekintessenek és közpredává tessenek. Csakis a pusztá véletlenek köszönhető, hogy ezen alaphól több nem lett elfeésrelve.

Ily előzmények után történt, hogy az 1893-ik évben született Rothmut Jánosnak hagyatéka, mely akkor 653 forintot tett ki, a pécsváradú járásból központi kezelés alá került és 1893 dec. 23-ig 1837 frt 70 kr-ra szaporodott.

Már itt akarom konstatálni, hogy ezen vagyon, a mint a bünirtatókhoz esaltó számadások és a kihallgatott szakértők igazolják, soha más tulajdonát nem képezte, mint Rothmut Jánosét. Ezen vagyont *Pritz József* 1893 dec. 23-ikán Baranyamegye Árvatárából fölvette és ezen összeget f. év január 7-ikén egy jelentésben, melyben azt állítja, hogy a kiutalványozás tévedésen alapul, visszaszolgáltatta. Lássuk, vajjon igaz van-e Pritznek?

Beismerése szerint Hegedüs Károly volt az, ki ezen bünös üzlemler buzdította. Valakit rávenni, elesábitani valamely ténynek elkövetésére, már kizárja a jólisműséget, mert a kit bizdatáni kell valamely eselekvényre, abban bizonyos kötele támad, mely visszatartja a bünös eselekmény elkövetésétől. De Pritz nemcsak ezzel védekezik, hanem egész védekezésének azon színezetet igyekszik megadni, hogy jólisművel járult el, mintha őt tévutrá vitték volna és hogy mégis segített a pénzt kiutalványozni, az tisztá, önzetlen jóakarataknak szüleménye. Azonban Pritz ezen védekezése alaptalan. Mindenekelőtt bebizonyult, hogy nem Wohlmut Adám volt az, a ki Pritz Józsefet fölkerde, hogy keresse ki örökségét; ezen eszme nem

Pécsváradon, hanem Pécssett számlélt meg Hegedűs irodájában, onnan néte ki magát és vált testté. De Pritz ezen csábítások után még habozott. Ovattaságból és fölélmény módot kerest, a melyvel védekezhetik majd, ha az üzelmek esetleg fölfedeztetnének. Es meg is találta Wohlmut Adám személyében. Hogy Wohlmut örökséget keres, azt Pécsváradon tudták ismerősei és maga Pritz is, mely körülmény Pritznek éppen kapóra jött, mert Wohlmut nem mondta meg neki, miféle örökséget keres és viszont ő se közölte Wohlmuttal, miféle örökséget szerez meg számára. Itt van a lélektani oka annak a misztikus eljárásnak, hogy soha egy végzetű Wohlmutnak meg nem mutatott, sem nem közölte vele, hogy kik tulajdonképpen az örökösök, sőt még a meghatalmazás szövegét sem olvasta föl előtte. (Bizonyítják ezt hit alatti Wohlmut Adám és Horváth Mr. pécsváradjáról.) De tovább megyek arra nézve, hogy nem jöhessen-e jót a Hegedűssel egyetemben. Ha ők igazságosan járnak el, ha meg vannak győződve arról, hogy Wohlmutot illeti az örökség, mi okozta azt, hogy mikor a kiutalványozásnál a pénztáros kívánta, hogy személyesen jelenjék meg az örökös, ettől megijedtek? Semmi más oka nem volt ennek tekintetes törvényszék, mint az, hogy ismerték a megyei pénztáros szigorát kötelességének teljesítésében és jól tudták, hogy a pénztáros előtt gransznak fog feltűnni, hogy Wohlmut 70 éves korában keresi örökségét és biztosra vették, hogy az öröget vállaltára fogja. Ebből is kitűnik, hogy vádlottak tudták, hogy az örökség nem Wohlmut Adámot illeti, hanem Rothmut Jánost, kinek nevén kezeltetik. A Wohlmut-ügyben vizsgálatot nem kért a nyilvántartó, mert ez veszélyeztette volna üzelmét, de hogy mégis bizonyítottok mutasson, községi bizonyítványra volt szüksége. Hogy mily könnyű módon volt ez beszerezhető, arról — sajnos — meggyőződünk a tárgyalás folyamán. Nem csoda ily körülmények között, hogy büntető törvényeink éppen az ilyen visszaéléseket rendelik a legszigorabban megfenyíteni. Ez a községi bizonyítványt mellette Hegedűs ahhoz a jelentéshez, melynek alapján a kiutalványozás megtörtént. Hogy ez a községi bizonyítvány csakugyan létezik, ezt igazolja maga Pritz is, a ki beismeri, hogy Hegedűst utastást kapott a községi bizonyítvány szövegére nézve. Igazolja még ennek a községi bizonyítványnak létezését Köhler Róbert, a ki akkor, midőn a följelentés megtehető, adatok gyűjtése miatt az árvaszék leltárában megjelent és a személyazonossági bizonyítványt megtalálta. Ennek szövegezője nem lehetett más, mint Pritz és Hegedűs. Pritz beismeri, hogy a bizonyítványt a község előjárói által aláírta, tevesen közölvén velük a bizonyítvány tartalmát. Ennek a bizonyítványnak létesítésében tevékeny része volt Hegedűs Károlynak is. Ő adta az egészhez a lelket és szellemet, ő volt az, a ki oly értelmű bizonyítványt kiallítottatás javaslata hozta és az ezen bizonyítványt a hiányzó adatokkal kitöltötte. Pritz nem volt Pécssett, nem láthatta ezeket az adatokat, nem tudta a főkönyvi számot, a születési évet sem, ezt csakis Hegedűs tudhatta írhatta és írta is. Még egy terhelő körülmény van, mely a mellett bizonyít, hogy az egész üzelmek értelmi szerzője Hegedűs. Ez a községi bizonyítvány elvesszett. Már pedig ez a bizonyítvány senki másnak nem állott utjában, mint Hegedűsnek vagy Pritznek. Pritz akkor nem volt Pécssett mikor a bizonyítvány elvesszett, ő akkoriban Wohlmuttal alkudozott. Pritzen kívül más, mint Hegedűs érdekelve nem volt, úgy csak ő lophatta el. *Tehát kétségtelen*

sem szövet, hogy a kettő, közös elhatározásból szándékosan követte el a közokirat hamisítás büntetést.

De terhelő ő a család bünténye is. A községi bizonyítvány nem volt elég arra, hogy célját elérje, kellett egy más okmány is. I. i. bejelentése annak, hogy Wohlmut Adám Rothmut Jánossal azonos. Mikor ezt bejelentette, valótlán tényt jelentett be az árvaszéknek, hogy azt félrevezetvén, saját önző célját elérhesse. Ezzel a közlélte érdekeit sértette meg. Védekezésük abban áll, hogy őket a legjobb intenció, az örökös érdeke és a honorárium reménye vezette. Ez azonban nem áll, mert törekvésük határozottan arra irányult, hogy jogtalan módon nagyobb összeghez jussanak.

Kapcsolatosan ezzel a bűnügyvel még egy szereplő van terhelve és ez Ugrósy Adolf. Bűnrészes az, a ki valamely büntető létesítéséhez tevékenyen hozzájárul, ha nem is az általa célba vett bűncselekményhez, hanem tudva a máséhoz. A mi az okirat hamisítását illeti, egyik vádlott sem állította, hogy ahhoz Ugrósy is hozzá járult. A csalást csakis Hegedűs követte el éppen állásánál és helyzeténél fogva. Ugrósy csak később követett el olyast, a mi a büntető törvénykönyvbe ütközik. Ugrósy előtt ismeretes volt az egész bűnös mivelt. De tevékenyen csak akkor vett részt, mikor a följelentés megtörtént, a mennyiben a vizsgálat megindítását meghusitani igyekezett. Saját aláírásával — Hegedűs nevében — távirati intézést Pritzhöz, melyben figyelmeztette, hogy a késelemben vesély van, hogy az ügyet minél előbb rendezze, mert a följelentés már megtéhető. És minthogy ő ezért díjazást is kapott, bünpártolást követett el.

A bűnvizsgálat folyamán kiderült, hogy a Heffner-féle örökség kiutalványozása is törvény ellenes módon eszközöltetett.

Ezután a főügyez összegezte a tanuknak és a vádlottaknak — lapunkban részletesen ismertet valomást. Miután Hegedűs Károlyra nézve a család és okirat hamisítás, büntényének főnőrgasát kimutatta, áttér Hegedűs bűntársaira! Ugrósy a vizsgáloból irtó beismerte, hogy Hegedűs megbízásából künn járat Morice körjegyzőnel, hogy ezt ügyük számára megnyerje. A végtárgyaláson módosította ugyan vallomását, de a tanuk vallomása (Morocé és Czupie) kiderítette, hogy a vizsgáloból irtó tett vallomása felel meg a valóságnak. Pozitív eredménye nem volt ugyan üzelmének, de csakis a véletlennek köszönhető, hogy meghusultak. Ugrósyra nézve tehát be van igazolva a bünpártolási vétsége.

Barrois terhelő az, hogy 2 községi bizonyítványt leirt, mert ő, mint volt körjegyző, tudta, hogy ezen okirat mire fog használtatni. De továbbá beismeri, hogy Hofnert, Hegedűs fölszólítására ő kereste meg, s tudva, hogy nem Heffner az örökös, büntetődel cselekményt követett el, mikor a bizonyítványt leirta.

Igyekeztem tisztá képt nyujtani az elkövetett büntetnek, amely nem oly ritka, de érdekeset teszi azt a bűnösök előkelő volta. Nem csak a megsértett jogrend, hanem a családiasábol kiábrándult társadalom is kívánja megbüntetést.

A vádlottakat mi indította a tett elkövetésére? A nyomor. Nem, hanem a vagyonzerzés. Epp azért büntetendő a legsúlyosabban.

Vádat emelek ennél fogva Hegedűs Károly ellen, a bünt. törvény 391. §. alapján három rendbeli és a 393. §. alapján két rendbeli okirathamisítás miatt s kérem 61. 95., 96., 97. és 98. §. alkalmazásával össz büntetésenként a 379. §. alapján, továbbá a 81. §. 2. pontja értelmében, úgy a 384.

§. értelmében legsúlyosabb büntetéssel sújtani;

Pritz József ellen a btk. 391., 393. §-ban körülírt okirat hamisítás, a 379., 381. §. 2. pontjában körülírt csalás büntette miatt s kérem 61. a 95. és 96. §. alapján össz büntetéssel a 383. és 384. §. értelmében sújtani;

Ugrósy Adolf ellen a 374., 375. és 376. §. alapján bünpártolás miatt szigorú büntetéssel sújtani;

Barrois Ödönt a 391., 393. §. §. alapján okirathamisítás, a 379. és 381. §. 2. p. értelmében csalás és a 69. §. 2. pontja értelmében bűnségely miatt kéri büntetni, a költségekben a vádlottakat elmarasztalni. Ők a bementés szerint teljesen vagyontalank: egyelőre azonban Baranya megye gyámpénztára részére Hegedűs kötelezettségek 512 ft visszatérítésére.

Jilly Alajos (Hegedűs védője) a szóban forgó bűntények okát a megyei árvaszék szervezetében, s a fölülegre hiányában látja. Tudvalevő dolog, hogy az ottani funkcionáriusok gyakran jutalomban részesülnek, az egyik szaktörtel kijelentette, hogy nem szükséges az ólnöki szignatura, elég ha a referens szignálja.

Ezt ismerve az egyik referens — ki ma már nem él — volt az, ki az egész intézet, mert lehetetlen, hogy egy közeg, ki az árvaszék referenssel szemben oly alantas állásban van, mint egy nyilvántartó, hogy ez az alantas tisztviselő mondja a referensnek: „Te ez hamis ügy, de referens leg.” Erre mutat az is, hogy a referens leg a pénzbeli az orszárlásról is. Hogy a Wohlmut-féle ügyben bejött bizonyítványba Hegedűs irt be téves adatokat, ez az ő tagadásával szemben bizonyítványba Hegedűs irt be téves adatokat, ez az ő tagadásával szemben bizonyítványba Hegedűs ellen semmit, mert H. kijelenté, hogy nem tudja, hová lett a bizonyítvány. Hisz ha meg volna a bizonyítvány, az Hegedűsnek csak hasznára lenne, mert világosan be lehetne bizonyítani, hogy a hamisítás nem ő követte el. A nyilvántartónak a szaktörtel nyilatkozata alapján a referens érdemleges intézkedése semmi beszólása nincs, míg a szám és nevek megegyeznek, a nyilvántartó elbejegyztet adatokkal; már pedig ezek megegyeztek, s így ő még csak föl se szólhatott a referens intézkedés ellen.

— Az okirathamisítás vádját azzal utasítja el, hogy H. csak formuláret irt le, mit a hatóságokkal alá nem iratott. Az nem volt tehát közokirat, csak más kéztől eredő lemasolás és hivatalos aláírása után lett az. A zárójel között álló hamis névvel a községi előjáróság a felelős. A család vádját enyhíti az a körülmény, hogy ők tényleg gazdájak kerestek a gazdatlan pénznek, mely az állam kasszájába ment volna; azt hitték, jót tesznek a felelkek, ha pénzükhöz jutatták. Enyhítő körülmény még vádlott büntetlen előléte.

Pleninger (Pritz védője) Szintén hitvatkozik a nagy korrupcióra. A közokirat hamisítás vádjá teves; mert itt csak a csalási szándék elővetésére irányuló cselekvés szerepel, nem a hamisítás szándéka. A bizonyítvány nem is volt, fontos mert a szaktörtel szerint ama okirathoz szó se fordult elő, nem is volt rá szükség. Védence teljes ösztésséggel vallott, tehát elhibható jóhiszeműsége is. *Ő kedvelten* csakugyan azt hitte, hogy a Rothmut név csak tevédes és az örökség Wohlmutot illeti. Utóbb rájött, hogy bűnös üzelmek eszköze, bűne csak az, hogy — ekkor nem szakította meg az összekötetést. Enyhítő körülmény, hogy mások csábításának engedett; hogy önkíngette a maga és családja existenciáját, ez már elég büntetés reá; hogy a hiányt a magából tette; ezért kéri a legenyhébb büntetés kiszabását.

Folytatás a 8-ik oldalon.

— **Gizela-egylet** ferjhezmenő leányok kihazasítása. Ezen ő cs. és kir. fensége, Gizella főhercegnő vednénsége alatt álló, kizárólag a kihazasítási biztositás művelő intézet f. évi április 29-én tartotta meg dr. Emer Vilmos udvari tanácsos elnöklete alatt 134k rendezési közgyűlést Bácsban, a es. tudományos akadémia dísztermében. Az előtűnik fekvő üzleti jelentés és mérlegszámla csak utólagos bizonyítéka ezen régi, szolidul igazgatott intézet kiváló felvirágzásának. Beszéljenek itt helyettünk a legfontosabb üzleti számok. Az 1893. évi új szerződés 11 millióra, az összállomány 1893. december 31-vel tehát 266 millió frta — 41,000 kötvénybeu — frta. A díjbevélt 1893-ban 843,000 frtról 1,212,000 frtra emelkedett. Ugyaníly arányban növekedtek az egyéb bevételek. A díjartalék 1 millió frtról dollatván, 1893. végével 3,881,000 frtra rug s előrenedűl értékpapírban van elhelyezve. Az intézet 69,000 frtnyi tiszta nyereséget eredményezett, a melyből 70 százaléka a jogosult tagoknak rug osztaléknak kifizetendő, míg 10 százalék a tisztviselők nyugdíjalapjához és 20 százalék a „szegény leányok kihazasítási alapjához” eszaltották. Ez utóbbiból a mult évben 91 leány nyert segélyt, nagyobb részt oly biztosítottak gyermekeit, akik élszegényben folytán képtelenek voltak dijakat fizetni. Az utolsó tíz üzletet eredményeit összehasonlítván, konstataljuk, hogy ezen évitvéd alatt az 1884-iki tetteket tekintve a productió 10-szor, a díjbevélt 53-szor, a díjartalék pedig 61-szer nagyobodott. Néhány év óta az intézet hántánban is működik, mely rendkívül eredményesen, úgy, hogy a magyarországi biztosítottak száma már ma meghaladja a 10,000-ot. A jelentés meg felelmit, hogy a f. év I. negyedében 5045 ajánlat nyújtottak be 3,276,000 frt biztosított tőkére. Az intézet igazgatóságából a többi között dr. Münch, Berczi orsz. képviselő és Perczel Dezső, a képviselőház alelnökét említjük meg.

Kir. táblai értesítő.

Elintéztett ügyek.

I. Polgári tanács.

Előadó: Gruber Gusztáv.

III.

1918. Hirczi P. — Boczang L. végrh. r.
1933. Czich J. — Justus M. igény. f. o.
936. özv. Bán Fné — Krausz I. végrh. hh.
1937. Ugyanaz — Ugyanaz végrh. r. m.
1956. Beyer G. — A. Pollák's Sohnz C. cég végrh. megszűnt. m.
1978. Mayer F. — Pontay Gy. végrh. m.
1994. Szabó J. — özv. Varga Jné és t. som. per. m. s.
1995. Schafcsik I. Krausz V. és t. igény. hh.
2048. Szita Szné — Szita S. végrh. r.
2052. Stern K. — Ujváry B. végrh. r.
2053. Ugyanaz — Ugyanaz 77 frt 97 kr. r.
2058. Ovcvár Mné — Dr. Tersánszky Gy. igény. r. m.
2077. Szűcs J. — Rabinék B. és t. igény. f. o.
2104. Szalai J. és t. — Markó Iné igény. hh.

Előadó: Graff Károly.

V.

2038. ifj. Bósz I. — Telliák M. ellen, számad. előterjesztését. hh.
III.
2112. Lausch M. — Paulovits Gy. 100 frt. m.
2124. Geisl V. — Szidner S. 56 frt. f. o.
2130. Stern S. — Krausz T. 87 frt 55 kr. hh.
2152. Horváth B. — Poszedi A. 89 frt 50 kr. r.
2170. Adler S. — Deutsch I. 75 frt. r.
2171. Göller Jné — Kohl Ferdinánd 90 frt 80 kr. hh.
2173. Ohmacht János — Schultz I. 92 frt 50 kr. m.
2177. Rosenfeld S. — Mihajlovits I. és t. 80 frt. hh.
2226. Antal J. — Muth E. és t. 202 10 kr. hh.
2286. A m. kir. közalapítv. szentenedeki uradalom Márfy E. — zálogog kiterjeszt. m.

II. Polgári tanács.

Előadó: Kissfaludy Imre.

V.

2068. Volk F. — Eckhardt I. ingatl. birt. hh.
2100. Hohmann I. — Pakk P. ingatl. birt. hh.
2120. Lukács V. — Tötösi R. ingatl. tjoga. r.
2123. Kis V. — Törösi R. s. t. ingatl. tjoga. r.

III.

1821. Beszenzi I. s. n. — Beszenzi F. élet-járadék kiadása. hh.
1916. ifj. Egner I. — id. Egner I. ingók kiadása. f. o.
1957. Németh L. — Kutas Gy. apaság megállap. hh.
2060. Néh, Baidi I. s. n. hagyaték. hh.
2078. Mencerz K. s. fia cég — Kulcsár E. végrh. hh.
2105. özv. idősb Koch Pné — Koch E. s. t. életjáradék. hh.
2184. Csonyád I. — Tóth I. 60 frt. r. m.
2335. Cselmecz Pné — Cselmecz P. tartás. r. m.

Előadó: Töttössy Béla.

V.

1818. Varga V. — özv. Handler Lné ingatl. tjoga. hh.
1903. Bánác T. — Bánác M. s. t. örökös. hh.
2029. Ritter I. és t. — Kablár M. s. t. megszűnt. vagyontörzség. m.
2030. Kovács Pné — Pál Gyné törvényes osztályrés. r. m.
2101. Horvátics M. s. t. — Horvátics Gy. örökösödés. r. m.

III.

2180. Csus I. — Auszterlitz M. bérlemény visszabocsátása. m. s.
2185. Varga I. — Kasza I. és t. som. visszahely. hh.
2192. Stier F. és t. — Mizers J. és t. visszahely. hh.
2202. Kermár A. s. t. — Kermár A. s. t. visszahely. ms.
2363. özv. Salamon Mné — Metz I. s. t. visszahely. r. m.
2416. Pető S. — Kolat Sné biztosítás. végrh. hh.

Büntető tanács.

Előadó: Pulcz Imre.

V.

842. Szalka F. lopás. hh.
873. Fülöp I. s. t. lopás. hh.
906. Vesztergom P. megfertőztetés. r. m.
939. Stockinger I. rágalm. m.

III.

874. Kiss I. lopás. hh.
965. Frantmann I. súlyos t. s. rm.

Előadó: Babics Mihály.

V.

1316. ifj. Farkas I. sikk. hh.
1350. Bakó I. emberölés. hh.
1368. Gáspár L. s. t. lopás. r.

III.

1030. Takács F. s. n. sikk. hh.
1045. Kelemen L. közszend ell. kih. hh.
1078. Somogyi L. lopás. ms.
1138. Pintér R. lopás. ms.
1287. Bergl S. bírói zártörés. f. v. u.
1294. Nagy I. s. t. k. t. s. r.
1331. Fülöp B. sikk. f. o.

Előadó: Bocz Alajos.

III.

1290. Kis I. s. t. rágalm. rm.
1292. Mechner I. rágalm. hh.
1293. Szentmiklósi I. s. t. rágalm. f. o.
1301. Grünhut I. rágalm. m.
1302. Landon Pné rágalm. m.
1303. Véber I. s. n. rágalm. r. m.
1305. Duranszki I. s. t. rágalm. r.
1365. Dr. Kovács I. rágalm. f. o.

(Folytatás következik.)

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

LENKEI LAJOS.

Nyomatott a „Pécsi Ujság” nyomdájában.

Eladó üzlet.

Mohácson, közvetlen a Duna közelében egy

fűszer-üzlet

rég kipróbált jó helyen, szabad kézből eladó. A főltelemek kedvezők. — Fővilágosítást szivességből ad DEUTSCH LIPÓT úr Pécssett, Jókai-tér 11. 4936

Kitűnő szalon-sör

friss csapolásban, egy villás reggeli

10 krajcár,

továbbá elismert izletes konyha és pontos kiszolgáltatás a „HATTYU” vendéglőben. — 4933

Számos látogatásért esd

Skrobay István

vendéglős.

Házban és házon kívüli abbonensek olcsón felvétetnek.

Óriási választék

mindennemű **férfi, női és gyermekcipőkben** bámulatos olcsó árak mellett

KESZLER SÁNDOR

cipézmester üzletében Pécssett, fő-tér, városház-épület.

Saját műhelyel.

Javítások elfogadtnak és gyorsan eszközöltetnek. 4813

Nagy tűzijáték!

Elölleges jelentés!

Pünkösöd vasárnapján a Tettyén nagy népünnepély jótékony célra.

A 44. gy.-ezred zenekarának közreműködésével. **Este fényes tűzijáték,** rendezik CZVETKOVICS-testvérek, kik a szász király díszéretet is kinyerték. — Kedvezőtlen idő esetén a népünnepély pünkösöd hétfőjén tartatik meg. — Jegyek előre váltathatók **30 krajczárjával** TAUSZ féle dohány-különlegességi tőzsdeben, ALT és BÖHM, DOBSZAY Antal kereskedésében és nálam, valamint az ünnepe napján a tettyei pénztáraknál **40 kr.-jával.**

Mínel számosabb látogatást kér tisztelettel a rendező:

BORS MARTON
vendégfős.

8448. sz. 894.

4934

Árlejtési hirdetmény.

Az építkezés alatt álló városi színháznál szükséges **3041 frt 09 krral** előirányzott **üveges munkák** szállításának biztosítása iránt 1894. **május 12-én** d. e. 9 órakor a város gazd. tanácstermében (Városház II. em. 3. ajtó) zárt ajánlati tárgyalással egybekötött nyilvános árlejtés tartatik.

Felhívtnak tehát mindazok, akik ezen munkákra pályáznak, hogy 152 frt bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlataikat legkésőbb május hó 11-én déli 12 óráig a polgármesteri hivatalnál nyujtsák be, avagy a bánatpénz letétele mellett a szóbeli árlejtésen vegyenek részt.

Az árlejtési feltételek és költségvetés a városi mérnöki hivatalban betekintheők.

Pécselt, 1894. május hó 5-én.

Pécs város tanácsa.

A világ csodája az élő egyiptomi csodagyermek

ANIKO,

továbbá legújabb, nagy hazánkfia, néhai

Kossuth Lajos

munkaszobája, a turini ravatalon, valamint temetése Budapesten

Nagy képtárlat a legnagyobb művészekről **China, India, Török és Franciaország** részeiből, mely minden nagyobb bel és külföldi városban feltűnést keltett.

Naponta változatos műsor.

Látható reggel 8 órától **10 kr.**, és este fényes kivilágítás mellett **15 kr** belépti-díj mellett. Minden látogató egy érdekes emléket kap.

Számos látogatásért esedez

WEISZ SOMA igazgató.

A II-ik szakaszban kiemelendő:

az egyiptomi élő csodagyermek, ki a **budapesti tanári kar** által vizsgáztatva lett és általános feltűnést keltett.

4732

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy május hó 1-től kezdve

szabóüzlet-helyiségemet

Perczel-utca 1-ső szám,

a dr. Loewy-féle palotába helyeztem át. Egyszersmind aláírom a legdívatosabb öltönyöket **urak és gyermekek** számára, melyek a legfinomabb szövetekből gyorsan és a legolcsóbb árak mellett készíttetnek.

Tisztelettel

ifj. Klein J.
szabó.

4924.

! Leszállított versenyárak. Egyes cikkekben végkiárulás!

Üzlethelyiség-változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni hogy **díszmű, norinbergi. rövidáru, gyapot, hangszer cip aru, játékszerek, tükör, kép és látszereszeti cikkek** ből álló raktáramat

Irgalmas-utca 14. sz. alá,

a Streicher-féle vaskereskedéssel szemben helyeztem át, míg a **varrógépraktáram és gépjavító műhelyem** mosógépek, gyermekkoszik és bölcsök, azon helyzetben vagyok, kikak, stb. **Jóka!-tér** (ezelőtt Kis-piac) **7-ik szám,** az Oroszy-féle cukrászda közelében van.

Azon körülmény folytán, hogy raktáramat kisebbiteni óhajtom, s hogy bérletem is sokkal olcsóbb, azon helyzetben vagyok, hogy összes áruimat a legolcsóbb leszállított versenyáron adhatom, mi által tisztelt vevőimnek érdekeit is szemmel tarthatom.

— Egyes cikkekben teljes végkiárulást tartok. —

Tisztelt vevőim szives bevásárlásait továbbra is kérve, maradok tisztelettel

OBETKÓ GYULA.

! Leszállított versenyárak Egyes cikkekben végkiárulás!

Erdős Lajos (Ugrósdjé védője) azt mutatja ki, hogy Ugrósdjé teljesen Hegedűs eszköze volt, s mert csak igen kismértékben bűnös, kéri a legenyhébb büntetés kiszabását.

Lieber György dr. (Barrois védője) kifejti, hogy Barroisra nem bizonyította be senki, hogy az általa leírt iratok bűnös céljairól tudomással bírt volna. O csak másolt Heiner megrendelésére, anélkül, hogy tudta volna, hogy az adatok hamisak. Hogy csakugyan nem ezette bűnösnek magát, nem fenyegette volna levelében Hehnert beporléssel, amiért ez az ígért honoráriumot nem adta meg. Bűnös ezt nem meri tenni. Kéri védené fölmentését. *Zsolnay* ügyész nem élt a válassz jogával. *Jily* kérte az ítélet után Hegedűs szabaddalra helyezését.

Elnök : kihirdeti a törvényszék abbéli határozatát, hogy az ítéletet holnap reggel kilenc órakor hirdeti ki.

Az anyakönyvvezető közhivatalnoknak tekintendő.

Tegnap számunkban közöltük a szegedi törvényszék W. J. plebános ellen hozott ítéletét.

A pécsi kir. ítélő tanács ezen ügyben így végzett: A kir. ítélő tanács az első bíróság végzését abban a nem felebezett részében, melyvel a vádlott ellen a kih. btkv. 53. §-ába ütköző vallás elleni kihágás miatt folyamatba tett eljárást megszüntette, nem érinti; felebezett intézkedéseiben pedig vonatkozóan felhozott indokainak értését is helyben hagyja, mert a btkv. 397. §-ának rendelkezése szerint, valamint a btkv. 461. §-ában foglaltak folytán is a lelkész mint anyakönyvvezető az anyakönyv vezetésére vonatkozó cselekményei tekintetében, minthogy az anyakönyvvezetés állami közigazgatási teendőt kepez, *közhivatalnoknak lévén tekintendő*, vádlottnak mint ilyennek az 10086 §-o. sz. vallás-és közoktatásügyi miniszteri rendelet értelmében *hivatalos kötelességéhez tartozó* a jelen bűnvádi eljárás folytán felmerült konkrét esetekben a keresztelési anyakönyvi kivonatokat minden, bármely érdekelt oldalról jövő felszólítás bevárása nélkül nyolc nap alatt az illetékes lelkészhez való átételre, a mely hivatalos kötelességének egyszerű elmulasztása, illetve nem teljesítése az idézett miniszteri rendeletben feltüntetett kihágásnak, az a körülmény pedig, hogy vádlott ezen anyakönyvi kivonatokat átételre az említett hiv. kötelessége ellenére s 1895. évi LIII. tc. 12. §. utolsó pontja, valamint a fent hivatkozott vallás-és közoktatásügyi miniszteri rendelet értelmében erre jogosult lelkésznek 8 nap alatt a hozzá intézett egyes felszólítás ellenére is megtagadta s kijelenté, hogy azokat át nem teszi, a btkv. 480. §-ba ütköző *hiv. hatalommal való visszaélés vétségének alkatelemeit tünteti fel.*

TÁVIRATAINK.

A helyzet képe.

Budapest, május 9. (A „Bud. Cor.” távirata.) *Hunyady Kálmán* és *Pálffy András* gróf, udvari méltóságok csakugyan visszatértek Budapestre. Beavatott körökben beszélők, hogy a szavazásra elérkezett udvari méltóságok angol módon kvittelték, kijelentve, ha *Nopcsa* báró és *Baresay* udvari méltóságok, kik a javaslatra akarnak szavazni, elmaradnak, akkor ők is elmaradnak. Azt várják, hogy most már *Nopcsa* és *Baresay* is eljőnek szavazni. Az ultramontánok azon van-

nak, hogy ma legyen meg a szavazás, ha mindjárt 4 órakor is, de ez a főrendiek beszélő kedvével aligha lesz keresztülvihető.

A képviselőház ülése.

Budapest, május 9. (Ered. Táv.) A képviselőház ma ülést tartott. *Wekerle* Sándor miniszterelnök betérjeszti az *Újépület, Károly kaszárnya, József és Flórián kaszárnya és Gellért hegyi citadella értékesítésére vonatkozó törvényjavaslatot.* (Eljénzés.) Továbbá betérjeszti a *bélyegilletékekről* és *sördő* részleges módosításáról szóló javaslatokat. A napirend előtt *Sréter* Alfréd emel szót. Utal a *kolozsvári román tüntetésekre* és mondja, hogy *ilyen más államban nem történhetnek!* Egyben céloz a főrendiházi vitára, és azt mondja, hogy Kolozsváron épen azok tüntetnek, kiknek képviselői a főrendiházban a liberális reformok ellen agítálnak, azután megemlékezik a Kolozsvártól létesített Pressbureaura, mely a *külföldi lapoknak hazugságokat táviratoz.* *Lukács* Gyula és *Hok* János szintén a pressbureaut támadják, mondvá, hogy ezt nem lehet tovább tűrni.

Ugron Gábor Sréter ellenében védelmébe veszi a főrendiházat. Azt mondja, hogy a román agitációért a kormányt terheli a felelősség. Csak a *magyar nép józanságának köszönhető, hogy Kolozsvártól nem volt vérontás.*

Hermann Ottó a vitát nem tartja időszerűnek és a napirendre tért indítványozza. Sréter felszólalása után *Beöthy* Ákos utal a román agitáció nemzeti közöi jellegére és mondja, hogy az *agitációt Romániából intézik*, tehát oly országból, mely velünk barátságban él. A kormánynak magát ez irányban informálni és tiltakoznia kell: ne ezen beavatkozás ellen.

Wekerle szólal föl ezután. Azt mondja, hogy a kormány idejekorán tett intézkedéseket a román agitáció ellen. Az izgatók ellen pert indított, a gyűléseket, hol kihágásoktól tartottak, betiltották. A kolozsvári hírek tulzottak. Legfőjebb 1500 külföldi román van jelen. Csak a román lapok és két olasz lap van képviselve. A pressbureauól annyit tud, hogy *táviratokat akart földadni, de nem vették föl*, mert a földadó a személy azonosságát nem tudta bizonyítani. *Magyarország jó hírét sértő táviratok nem továbbítatnak.* Végül kijelenti a miniszterelnök, hogy ő a belügyminiszterrel egyetértve lépéseket tett a román kormányról.

A legközelebbi ülést szerdán tartja a képviselőház, amikor is az *állami anyakönyvvezetést* tárgyalja a ház.

Az állami anyakönyvek.

Budapest, Május 9. (Ered. Táv.) Míg a nemzeti párt az állami anyakönyvvezetésről szóló törvényjavaslatot, dacára annak, hogy *Apponyi* Albert gróf annak ide-

jén követelte az állami anyakönyvvezés behozatálát, míg most nem fogadta azt el kötelezőleg, pártathározattal, hanem a szavazást a párt tagjainak belátására bízta, addig a *szélsőbál csaknem egyhangulag elfogadta az anyakönyvek állami kezelését*, dacára annak, hogy az anyakönyvvezetők államilag nevezetnek ki. A szélsőbál azonban nagyon helyes kiegészítést fog indítványozni, mely indítvány oda konkludál, hogy az anyakönyvek mindenütt magyarul vezetessenek.

Vasvármegye és az egyházpolitika.

Budapest, május 9. (Ered. Táv.) A legultramontánabb vármegye, Vasvármegye, hol 76 pap tagja van a törvényhatóságának **55 szavazattöbbséggel** tegnap tilkoszók határozatot hozott a Budapest megtartott katolikus nagygyűlés ellen, és fölirt e tárgyban a képviselőházhoz.

A főrendiház mai ülése.

Budapest, május 9. (Eredeti távirat.) A muzeum körúton ma reggel nagyszámu közönség gyűlt egybe. Az összegyűltek között a fővárosi függetlenség klub cédlukát osztat szét, melyekben a **főváros lakossága demonstrációkra szólítottak föl.** A reform barátai rokonszenvesen, éljenzettel, — ellenségei pedig abucogással fogadtatnak. A reformbarátok között kellemes föltűnést kelt *Barscsay* József testőrkapitány megjelenése, ki barátja a javaslatnak. A ház jobban van látogatva, mint tegnap. *Slávy* alelnök 10^{1/4} órakor nyitja meg az ülést.

Zichy Antal kijelenti, hogy **elfogadja** a javaslatot, mert, ha a polgári házasság még nem volna, Magyarország részére kellene megteremtteni.

Ilfu gróf *Széchenyi* Imre a javaslatot vallási szempontból **nem fogadja el.**

Szász Károly ref. püspök a javaslat mellett szól ügy törvénykezési, mint egyházi szempontból és a primással polemizál.

Schlauch Lőrinc bíbörök a javaslatot nem fogadja el, mert ezzel a nemzet és egyház ellen vétkeznek. *Khuen Hédervány* bán kijelenti, hogy a reformot, melyet a politikai helyzet teremtet, mint szükségeset **elfogadja.**

Román Miron metropolita fölvassa beszédét, melyben egyháza szempontjából a **javaslatot el nem fogadhatja.**

Románakk *Szilágyi* Dezső igazságügyminiszter azonnal megfelelő, nyomos érvekkel mutatva ki, hogy a javaslat felette szükséges.

TANÜGY.

— **A sásdvídoi r. k. tanító-egylet** e hó 15-én *Mázán* tanítói gyűlést tart. Ezen a hivatalos ügyek tárgyalásán kívül *Broggi* Béla mazaai tanító az amerikai szölkök ültetési, ojtási műveletét, a vesszők iskolázását íj fogja gyakorlatilag bemutatni. A tanítók ez alkalommal majálst is rendeznek.